

SESTRA VERONIKA

LEKÁRKA A MISIONÁRKA

Marta Majer áková

Nitra

nám to môžeš urobiť? Nemáme nič proti tomu, aby si bola sestrou, ale odísť navždy?!" Pre mňa to bolo tiež ťažké, lebo právne som ešte ku kongregácii nepatrila. Lenže moja vnútorná sila bola taká mocná, že som sa volaniu nedokázala ubrániť. Keď som nastúpila v Nových Zámkoch do vlaku, myslela som si, že mi srdce krváca a praskne od žiaľu.

Odišla s cestovnou kanceláriou ČEDOK

S ukrývanou túžbou naplniť svoj sen misionárky, ale aj s rozpačitými pocitmi, nostalgiou a bôľom v srdci odišla Veronika v roku 1968 z Prahy do Talianska. S turistickou skupinou, ktorú sprevádzala cestovná kancelária ČEDOK, prešla hranice socialistických krajín. Ich cesta viedla cez Nemecko, Francúzsko, Monte Carlo a Monako až do hlavného mesta Talianska do Ríma.

Sestra Veronika v rozhovore odvysielanom káblovou televíziou v Bánove na rozhodujúcej chvíli spojené s emigráciou spomínala: „Obávala som sa, že nám vedúci zájazdu nevráti cestovné pasy, ale nakoniec nám ich v Ríme rozdali. V mojej skupine boli istí páni, ktorí nás neprestajne pozorovali, a jedna moja rovesníčka ma nikdy nikde neopúšťala. Dokonca som bola s ňou aj ubytovaná. Nebola som si istá, či nie je tiež nejaký špion. Nechcela som veriť nikomu. Keď sa ma spýtala, nad čím rozmýšľam, povedala som, že sa modlím ruženec. Veľmi modlitbu mi nikto nemôže zakázať. Správala sa dôverne, ale bola som veľa opatrnejšia, vedela som, že nemôžem nikomu veriť. Raz večer mi zašla rozprávať svoj príbeh, ako chce utiecť od skupiny, aby sa so snúbencom z Ruska mohla stretnúť v Benátkach, že spolu odídu do Nemecka. Myslela som si, že je to pasca pre mňa, preto som jej nedôverovala.“ Veronika používala svoju spoločnosť s opatrnosťou a istým nadhľadom. Usilovala sa zostať diskrétna a nepovedať jej o svojom zámere nevrátiť sa domov, ale zostať v Taliansku.

Na svetelnej križovatke: Teraz, alebo nikdy!

Skupina turistov z ČEDOK-u mala na programe prehliadku mesta Rím. Všetci stáli na svetelnej križovatke čakali na zelenú. Veronika vtedy pocítila v sebe strašné napätie, srdce jej búchalo až v krku a krv sa meravela v celom tele. „Teraz, alebo nikdy!“ povedala si. V mase ľudí čakajúcich pred semaforom, ktorý svietil na červenom, sa zohľadila, aby si – akože – napravila panáču. Toto bol nepatrný dôvod zdržania sa. Naskočila zelená. Všetci vykročili, pohli sa vpred, aby prešli cez križovatku. Veronika sa nepohla. Ešte pár sekúnd si „naprávala panáču“. Zaostala za skupinou. A vzápätí sa rozbehla iným smerom. Bola to neskutočná dráma! Srdce jej búšilo v hrudi ako ťažký mocný zvon.

Na tieto dramatické chvíle sestra Veronika spomínala: „Keď na semafore naskočila pre chodcov zelená, všetci sa pohli, autá tiež huľali štartovacou rýchlosťou, len ja som tam zostala na moment stáť v predklone. Keď som zdvihla hlavu, na nikoho z ponáhľajúcich sa ľudí som nehľadela, iba som sa rozbehla opačným smerom, aby som nastúpila do taxíka pri ceste. Šoférovi som strčila do ruky adresu napísanú v taliančine a ani potom som sa neodvážila pozrieť, či ma niekto nesleduje.“ Veľmi išlo o veľa. Možno až o život. Veronika sa nechcela dostať do väzenia a nebola si istá ničím, až kým sa bezpečne dostala taxíkom do generálneho domu misijných sestier. Tam o jej príchode vedeli. Všetko bolo dohodnuté. Z budovy však nesmela vychádzať, lebo polícia by ju mohla zaistiť ako emigrantku.

Duchové volanie presahuje ľudské možnosti

Aká odvaha, sila a najmä motivácia musela spať v Veronikino srdce, aby urobila také definitívne rozhodnutie a riskovala život. Táto mladá, vzdelaná, ambiciózná a pekná žena, zároveň však úplne bezbranná a bez akejkoľvek ochrany, prešla pomyselnú železnú oponu socialistického tábora. Uvedomovala si, že po nútenom vyhnanstve z vlasti pre rozhodnutie žiť pre Boha službou

Reho né sestry boli nápomocné k azom v katechetickej príprave detí a mládeže najmä na prijatie sviatostí. Sestry preto okrem svojej práce v škole a nemocnici pomáhali vo farnostiach. Organizovali rôzne aktivity, prípadne spolu s katechétmi viedli modlitbové stretnutia a pobožnosti.

Generálny predstavený Spolo nosti Božieho Slova páter Hein Kulúke s odstupom asu napísal: „Moje prvé stretnutie so sestrou Veronikou bolo v Južnom Sudáne, vo ve mi náro nej misii, ktorá si vyžadovala výnimo ných udí. Silno som cítil, že s jej darmi, so schopnos ami, s profesiou, prístupom a obe tavou oddanos ou bola správnou ženou na správnom mieste. Ukázala to viac ráz vo ve mi zložitých situáciách, zvláš ke jej pomoc potrebovali udia a spolusestry alebo verbisti. S jej zmyslom pre praktickos videla riešenia, kde iní mohli vidie len neriešite né problémy. Bola zapálená špeciálnou misiou v Južnom Sudáne a týmto animovala aj iných.“

V Zdravotnom stredisku sv. Bakhity v Yeí

Od za iatku roka sestra Veronika odborne viedla a riadila Zdravotné stredisko sv. Bakhity v meste Yeí. Nebolo to ahké, lebo ako lekárka niesla zodpovednos za celý tím i za svojich pacientov. asto zápasila s nedostatkom liekov, sanitiek na prevoz chorých i zdravotných pomôcok, ako aj s nedostatkom alších, asto aj základných vecí.

Jedným z oddelení tohto zdravotníckeho zariadenia bolo aj oddelenie na lie bu malomocných. Mnohí z postihnutých touto chorobou zostali ži v buši. Aj tam ich odvážna a obetavá sestra Veronika dokázala nájs , len aby im pomohla. K bušu sa priblížila autom. Vojs dnu znamenalo ís pešo a v rukách nies „doktorskú brašnu“ s liekmi a obvázmi. Naša slovenská lekárka vtedy vyzerala ako známy obdivuhodný belgický k az a lie íte sv. Damián de Veuster na ostrove Molokai. Predierala sa úzkymi chodníkmi, ba aj cez hustú vysoko rastúcu trávu, ktorá

ju a jej kolegy u zdravotnú sestru dvojnásobne prevyšovala. Domorodí sprievodcovia ich preto zvy ajne akali na dohod nutom mieste a priviedli až na miesto k lôžkam malomocných.

Sestra Veronika v súvislosti s namáhavým putovaním za malomocnými vyjadrila ohromujúcu duchovnú silu, odvahu a najmä dôveru a vrúcnu lásku k Trojjedinému Bohu. Dôkazom toho sú jej slová: „Ježiš je pre misionárky Ten, ktorý krá a pred nimi asto v nepreh adnej, nevyspytate nej situácii a kliesni im chodníky do s dc udí. V ne ahkom prostredí je pre ne Boh jedinou istotou, o ktorú sa môžu naozaj oprie .“

Do akej miery i priam krajnosti sestra Veronika vedela plni svoje lekárske povolanie, vyjadrila sestra Katarína Flor ková v rozhovore pre Rádio Lumen (. októbra) slovami: „Sestra Veronika bola optimistická a ve mi obetavá. Raz ju našla spolusestra v Sudáne na izbe chorú. Mala vysokú teplotu z malárie a zvracala. Ke po ula, že do kliniky priviezli ‚súrny prípad‘, ihne vstala a venovala sa pacientovi.“

Jedným z prvých misionárov v Južnom Sudáne bol páter Bernard Ilungy wa Ilunga, ktorý povedal: „Sestra Veronika bola ve mi zapálená pre Krista a pre misiu. Osobitne milovala svoju službu, chudobných a chorých malomocných, traumatizovaných, opustených. Urobila všetko pre to, aby získala dve autá – jedno pre komunitu a druhé ako sanitku pre Zdravotné stredisko sv. Bakhity, ktoré bolo po as vojny zanedbané. Sestra Veronika bola jedinou lekárkou v stredisku a najlepšia spome dzi lekárov v meste Yeí. Cítila hlbokú lásku k malomocným. Dotýkala sa ich, jedla s nimi, sprevádzala ich v Jube a v ich ro dinách. Zriadila pojazdnú ambulanciu, aby pomohla alším pacientom v dedinách.“

Psychicky chorým nepomáhal nikto. Bola to výzva

Postupne sestra Veronika a sestra Isabella vybadali, o treba v yeiskom Zdravotnom stredisku sv. Bakhity zriadi alebo zlepši .

Nevyhnutné bolo zrekonštruovať budovy a kúpiť zariadenia na otvorenie detského, ženského, mužského a infekčného oddelenia, lebo mnoho vážne chorých ľudí potrebovalo hospitalizáciu.

Sestra Veronika v článku pre misijný časopis *Hlasy z domova a misií* v roku 1998 poukázala na závažnú vec. Zanedbaná, ba možno aj úplne zabudnutá oblasť v miestnom zdravotníctve bola tá, v ktorej odbornú lekársku pomoc a liečbu potrebovali ľudia s psychiatrickými ochoreniami. V tomto smere urobila veľký pokrok a zaslúžila sa o rozvoj pomoci duševne chorým pacientom. Sestra Veronika o tejto skutočnosti povedala: „Ďalšia novota bolo otvorenie oddelenia pre mentálne chorých pacientov a ľudí trpiacich epilepsiou. V roku 1998 sme liečili vyše dvetisíc pacientov s epilepsiou v stredisku i na výjazdoch.“ Pod a sestry Veroniky najmä mnoho detí trpelo ochoreniami mozgu a inými psychiatrickými a neurodegeneratívnymi chorobami.

V žiadosti o zdravotnom stredisku zamestnali šesť kvalifikovaných zdravotníkov a začali podávať aj transfúziu. Bez tejto pomoci by mnoho detí zomrelo, lebo najmä pri malárii strácali červené krvinky. Taktiež pokračovali v programe pre liečbu HIV/aids pozitívnych i malomocných. Zároveň sa priinili o to, aby ošetrovanie dostali aj deti žijúce mimo mesta.

Sestra Veronika ďakovala Bohu za túto misiu

Zdalo by sa, že život, práca i duchovné poslanie v Južnom Sudáne boli pre sestru Veroniku nadľudské sily. Ako Európanka sa musela prispôbiť životu v národných klimatických, ekonomicky slabých a sociálne nízkych i kultúrne odlišných pomeroch. Zdravotnícke úkony vykonávala často v takých provizórnych podmienkach, aké si v našej krajine azda nevieme ani predstaviť. Taktiež v medzinárodnej rehoľnej komunite akceptovala multikultúrnu pestrosť. Všetko zvládla a prekonávala s obdivuhodným postojom. Prelínala sa v nej identita misionárky, lekárky, emancipovanej, odvážnej i citlivej ženy, nadšenej za

ohlasovanie viery v Trojjediného Boha. Misionárkou bola všade, lebo táto identita súvisí nie iba s prácou, ale s celým ľudským bytím. Misionári ako „výšuvné mosty“ Cirkvi spájajú brehy kresťanov i nekresťanov, chudobných so solventnými, chorých a nevládných ľudí s tými, ktorí prekypujú zdravím a aktivitou. Sestra Veronika mala tento vnútorný rozmer.

Naša misionárka zaujala postoj, ktorý odrzkaduje jej ľudskú i duchovnú zrelosť, keď povedala: „Sme ve mi v a né Pánovi za dar tejto misie, ktorá je nesmierne dôležitá v Južnom Sudáne medzi ľuďmi traumatizovanými dlhoročnou vojnou.“ Pápež František neraz vyslovil obdiv a vďaka misionárom, ktorí pod a jeho slovo stelesňujú Kristovu lásku mnohým bratom a sestram kdeko vek vo svete.